

Szőnyegbe zárt történetek

3. RUG ART FEST A MAXCITYBEN

3. Rug Art Fest kiállítás (részlet) | 3rd Rug Art Fest (exhibition photo) | MaxCity, Budapest, 2019

Fotó: Réthey-Prikkel Tamás

Minden szőnyegnek megvan a saját története. Van olyan, amit már évszázadok óta írnak, és van, aminek még csak napjainkban íródnak sorai. A 3. Rug Art Fest – Kortárs Szőnyeg- és Lakástextil-tervezők Találkozóján bemutatott szőnyegek, faltextilek, térobjektek történetei a szemünk előtt elevenedtek meg.

2019. október 4-én vette kezdetét a Szőnyegtervezés ünnepe a MaxCity lakberendezési áruház több mint 400 négyzetméteres galériájában. Ünnepe volt, több szempontból is: a Szőnyegtervezők Társasága Egyesületet, a SZETT-et épp a megnyitót megelőző napon, október 3-án köszöntötték a Magyar Formatervezési Díj átadóján. A Design Management Díj pályázatán elismerő oklevélben részesültek, melyet az eddigi három évben nyújtott kiemelkedő szakmai teljesítményükért kaptak. Az ünnep

folytatódott a másnapi megnyitóval, a szakmai Aranyvilla díj átadásával, amelyet Kalácska Zsana Zöldfala nyert el. A bemutató teljes ideje alatt a látogatók maguk is kiválaszthatták a nekik legjobban tetsző alkotást, hogy annak tervezője kapja meg a közönség Aranyvilla díját. Tóth Livia Kőfolyam című szövött és nemezapplikációval készült faltextilje lett a látogatók kedvence.

A megnyitó napja – október 4. – egy másik ünnep véletlen összecsengése is volt, ugyanis ezen a napon született 1898-ban Berger Otti (Otti Berger) magyar–horvát származású textilművész. A Bauhaus-centenáriumhoz kapcsolódva a SZETT fontosnak tartotta, hogy megemlékezzen a Bauhaus textilműhelyének kiemelkedő hallgatójáról, majd oktatójáról, akit a modern európai textilművészet irányadói között tartanak számon, és akit 1944-ben

3. Rug Art Fest kiállítás (részlet). Az előtérben HORVÁTH Evelin interaktív filcszőnyege
 3rd Rug Art Fest (exhibition photo). In the foreground Evelin HORVÁTH's interactive felt rug | MaxCity, Budapest, 2019
 Fotó: Réthey-Prikkel Tamás

utolért a hitleri eszme halálos ítélete. A Szálak vonzásában című országos tervpályázatra 44 tervezőtől 278 terv érkezett. Szakmai zsűri választotta ki a legizgalmasabbnak tartott 44 tervet, amelyeket azután külön kialakított vetítoszobában zenei kísérettel 2D-ben lehetett megnézni.

VÁNDOR Krisztina gyapjútakarói és kelim szőnyege
 Krisztina VÁNDOR's woolen coverlets and Killim rug
 Fotó: Réthey-Prikkel Tamás

A 3. Rug Art Feszen 87 alkotó a fantáziájának megannyi történetét hívta életre. Ezek a hagyományos mintavilágtól a különféle struktúráképzéseken keresztül, a kézi-gépi nemezelen, tűzésen át a digitális nyomtatásig terjedő

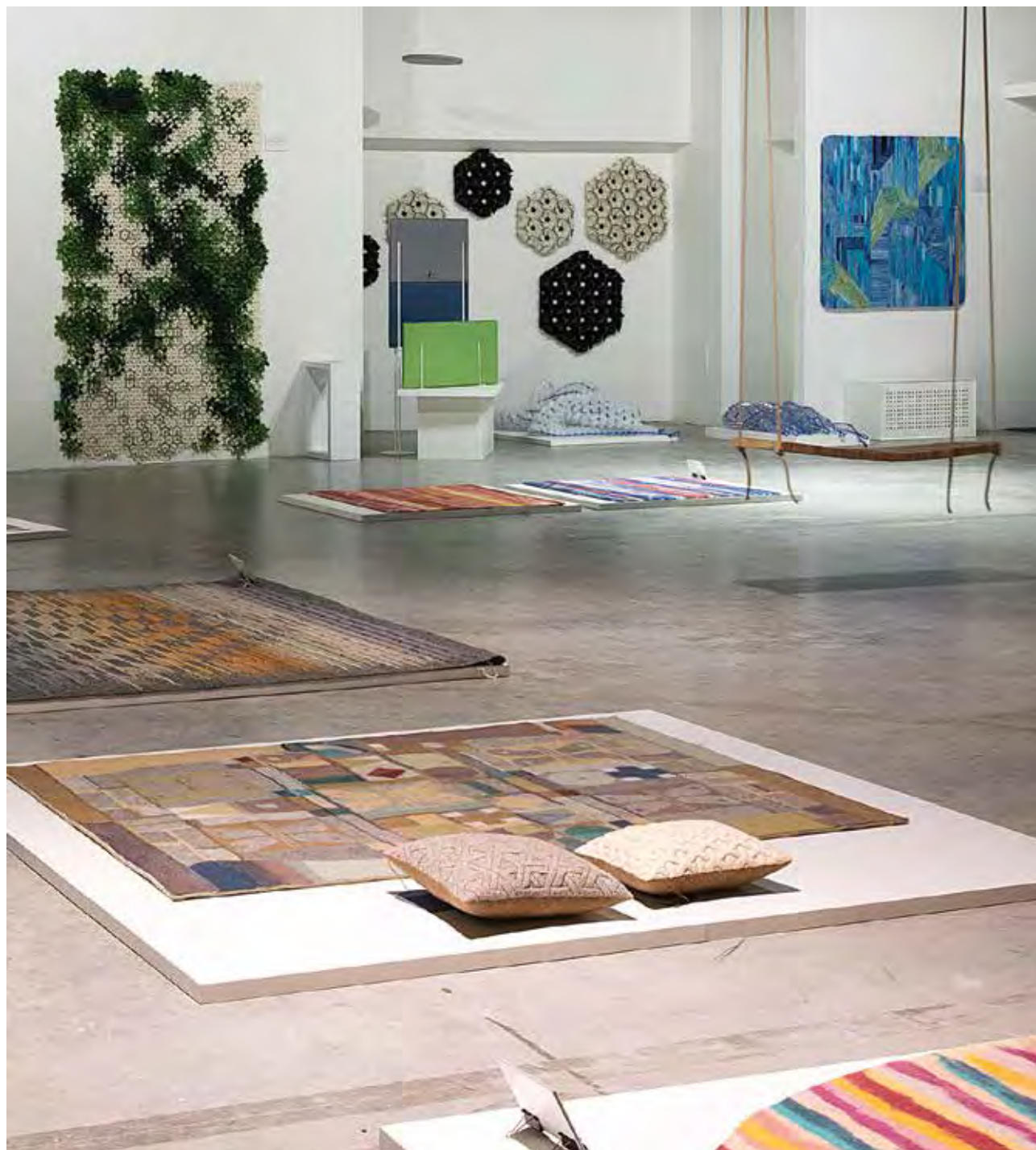
széles palettán valósultak meg. A sokszínű technikai megoldások, interaktív ötletek valódi meglepetést és élményt jelentettek. A szőnyeg mindig először a tervező fantáziájában fogan meg, majd papíron – manapság már számítógépen – fejlődik-tökéletesedik, hogy aztán a korunk kínálta technológiai lehetőségek egyikén szülessen meg.

A történetek így folyamatosan íródnak. Kőszeg határában áll egy mesebeli, téglaborítású épületkomplexum. Múltunk egy szelete van megírva ebben a gyárban, jövője pedig éppen azoknak a tervezőművészeknek, kreatív alkotóknak a kezében van, akik az új menedzsmentnek köszönhetően ismét hozzányúlhattak a filchez. A kőszegi Multifelt Factory nemezgyárában Magyarországon egyedülálló projekt keretében a SZETT tervezői nemezszőnyeget készítettek ipari körülmények között. Nemcsak történetet, történelmet is írtak. Egy ősi technika lett újragondolva, és az elkészült alkotások méltán bizonyították, hogy a nemeznek helye van, sőt helyet kér a modern lakberendezésben szőnyeg formájában is. Két nemezkesztési technikával dolgoztak az alkotók. Míg Róbert Vanda előnemezektől rakta össze mozaikszerű lepkemotívumokkal díszített szőnyegét, addig Lőrincz Lili Hanna az akvarelltervét keltette életre a színes gyapjúszőrőkből. Hasonlóan Lőrincz V. Gabihoz, aki pedig az általa elkészített színátmenetes szőnyegfilcet

szálakra vágatta, aztán a szálakat az örkényi szőnyegszövő üzemben más sorrendben, gyapjúbuklé fonállal, szövés technikával építette újjá. Többarcú szőnyeget hozott így létre: távolról nézve olyan, mintha a szőnyeg egyszínű fehér lenne, de mikor közelebb hajol az ember, akkor sejlik fel a titok, a finom színátmenetre épülő minta.

Egy tervező azonban nemcsak mintákat tervezhet, hanem magát a fonalat is. Például az Örkényben működő szőnyegszövő üzemben (Hungarpet Kft.), ahol adott a

gyapjú és adott a színskála. Innentől kezdve pedig már csak a tervező fantáziáján múlik, milyen receptúrával álmodja meg szőnyegének fonalát. Lőrincz V. Gabi vidám, színes, ikatszerű (kötözött batikolással festett) fonalat tervezett, és szövött formaszőnyegét ebből álmodta meg. Veres-Veszprémi Lili – loop-technikával (hurkolt szövással) és sima szövással készült – egyszínű barack szőnyege viszont finom plasztikával mintáz, nyugalmat sugároz.

3. Rug Art Fest kiállítás (részlet). Az előtérben középen RÓBERT Vanda szőnyege
3rd Rug Art Fest (exhibition photo). In mid-foreground Vanda RÓBERT's rug | MaxCity, Budapest, 2019
Fotó: Réthey-Prikkel Tamás

A közép- és kis-ázsiai, a kaukázusi és észak-afrikai nomád kultúra szívét jelentették a kelim textilek, mintázatuk generációról generációra öröklődött, évezredek történeteket mesélve. Ezt a hagyományt tiszteletben tartva, mégis újragondolva születtek meg a SZETT-tervezők saját kelim szőnyegei. Vándor Krisztina geometrikus elemekből építette kompozícióját, mint ahogyan Szirják Edit is. Az elsőként említett tervező a természetet keltette életre a szőnyeg zöldes és pink színeivel, míg utóbbi

gyémántszerű központi motívumával értelmezte újra a klasszikus medalionos szőnyegek világát.

A Rug Art Fest szervezői már a kezdetektől fontosnak tartották azt is, hogy évről évre minél több tervező bemutathassa legújabb kollekcióját. Ezért Szőnyegtörténet címmel országos pályázatot írtak ki professzionális tervezőművészek részére. Megcsodálhattuk Kamocsay Judit, Haris Mária, Elek Tímea népi ihletettséggű szövött szőnyegeit. Mosolyra készítetett Franta Ági

3. Rug Art Fest kiállítás (részlet). Az előtérben SZIRJÁK Edit kelim szőnyege

3rd Rug Art Fest (exhibition photo). In the foreground Edit SZIRJÁK's Kilim rug | MaxCity, Budapest, 2019

Fotó: Réthey-Prikkel Tamás

3. Rug Art Fest kiállítás (részlet). Középen KAMOCSEY Judit Álom elnevezésű lakástextil-kollekciója

3rd Rug Art Fest (exhibition photo). In the middle Judit KAMOCSEY's home textile collection titled 'Dream' | MaxCity, Budapest, 2019

Fotó: Réthey-Prikkel Tamás

csillagmintás munkája, melynek motívuma saját tervezésű lámpabúrójának formavilágából ihletődött. Surján Kornélia hand-tufting (kézi tűzésű) szőnyege a puhaságával és a festői kompozíció légiességével tűnt ki, míg Kovács Móni fémes fényben pompázó láncikat (felvetett láncszálak egyedi festéssel) fémtextiljével hívta fel magára a figyelmet. Pirók Irén láncikatja viszont színes, sárgás, pirosas, narancsos mintákkal kápráztatott el. A MEGA StrukTúra pályázat keretében az alkotók utazásra hívták a látogatókat, akik felfedezhették a különleges textilszerkezetek egyedi világát. A textiles mikrostruktúrákból, technikákból kiindulva lépték-váltással izgalmas és újszerű lakástextilek, textilszerű bútorok születtek. Herényi Blanka a szőnyeghímzés technikájához nyúlt, míg Horváth Evelin interaktív szőnyegén még a felnőtt látogatók is kedvet kaptak a kirakós játékhoz. Hendzsel Ilona faltextilje sokakat mehökkentett, mikor ráeszméltek, hogy a kereskedelemben használt címkebelövőgép kis szálacskaival is lehet műalkotást készíteni. A festettszátén felületre ryjy-szerű (speciális, az északi népekre jellemző csomózott szőnyeg) folyamként omlik le a sok-sok belőtt műanyag szál kis selyemvégződéssel. De a tervezői képzetnek nincs határa. Láttuk Dolnik Fruzsina Coral című horgolt kreációját, Tóth Dominika hajtogatott struktúráit, vagy elrepülhettek gondolataink Horváth Ildikó vászonkötésbe épített madárkaival. Révész Eszter üde pamutszőnyegei igazi unikumnak hatottak a sok-sok gyapjú között.

Az egyéni alkotók és technikai újítások mellett a kiállítók között helyet kaptak művészcsoporthoz is. A III. Nemzetközi Alternatív Textil Symposion 2019-es nyári csoportja Paczona Márta vezetésével Békésszentandrásra, a Gönci András által vezetett, arax-technikával dolgozó üzembe látogatott. A varrvahurkolt technológiával igen finom, festői hatású faliszőnyegek születtek nemcsak textilművészek, hanem Péter Ágnes szobrászművész, Tamás Klára képzőművész és még sok, más területen alkotó művész kezei alatt.

Eddig csak a múlt újragondolásáról esett szó. De mi a helyzet a jellel? Ad-e a 21. század vadonatúj technológiát a művészek kezébe? A válasz igen, és ez pedig a nyomtatás, azaz a nyomtatott szőnyeg. Forradalmi újítás ez az eddig megszokott kézi és gépi szövéshez képest. De helye van a modern terekben, éppen ezért kapott lehetőséget a Balsan, Európa egyik vezető szőnyeggyára, hogy bemutassa a Pécsi Tudományegyetem Műszaki és Informatikai Karának építőművész-, illetve iparitermék- és formatervező-hallgatóival közös projektjét. A Balsan termékeinek magyarországi forgalmazója, a Timkett Kft. által támogatott Dare Your Dreams program keretében 19 hallgató szőnyege készült el, amelyek közül néhányat láthattunk a Rug Art Festen is.

TÓTH Lívia: Kőfolyam, faltextil (részlet)szőnyege
Lívia TÓTH: Stone stream, tapestry (detail) | 2018, gyapjú, szövés és nemezelés kombinációja, a teljes méret: 225x165 cm

Minden évben fontosnak tartják a Rug Art Fest szervezői, hogy a jövő leendő művészei, kreatívtervezői is bemutatthassák alkotásaikat. 2019-ben a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium és Kollégium diákjai állíthatták ki párnakollekcióikat, és bemutatkozhattak a Kaposvári Zichy Mihály Iparművészeti Szakgimnázium és Kollégium hallgatói is, akik lakástextilekkel és párnacsaládokkal érkeztek a kiállításra.

Babits Mihály szavait idézve: „Múlt nélkül nincs jövő, s mennél gazdagabb a múltad, annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe.” A 3. Rug Art Fest megmutatta, hogy a kellő fonal adott, a tervezőművészek pedig készen állnak arra, hogy újabb és újabb szőnyegekkel újabb és újabb történeteket kreáljanak a jövőnek.

LŐRINCZ Dorothy
szerkesztő-újságíró

(3. Rug Art Fest, Kortárs Szőnyeg- és Lakástextil-tervezők Találkozója. MaxCity, Budapest, 2019. október 4–17.)